

Vergaderjaar 2008–2009

31 482

Cultuursubsidies 2009–2012

Nr. 31

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 april 2009

Bij motie 31 200 VIII, nr. 110 heeft u mij verzocht om onderzoek te verrichten naar de financiële toegankelijkheid van op cultuureducatie gerichte instellingen en activiteiten.¹ Ik heb aan deze motie invulling gegeven door middel van een opdracht aan het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) om berekeningen te maken voor een aantal voorbeeldhuishoudens rond het minimuminkomen. Hoeveel middelen hebben deze huishoudens beschikbaar voor kunstbeoefening en hoe verhouden zich deze middelen tot de tarieven die door centra voor de kunsten en muziekscholen worden gehanteerd? Omdat hiermee grote overeenkomsten bestaan is, in overleg met het ministerie van VWS, besloten om ook de beschikbare middelen voor sportbeoefening in kaart te brengen.

Met deze brief bied ik uw Kamer het rapport met de resultaten van de berekeningen van het Nibud aan.²

Het rapport geeft een indicatief beeld van de betaalbaarheid van de kunstbeoefening (en sportbeoefening). Het Nibud trekt de conclusie dat lang niet alle voorbeeldhuishoudens bij elk inkomensniveau de kosten die aan de deelname aan kunstbeoefening zijn verbonden kunnen dragen (hoofdstuk 5, figuren 1 t/m 4). Paren met kinderen hebben in financieel opzicht de minste mogelijkheden. Dit geldt ook voor eenoudergezinnen met meerdere kinderen.

Hoewel dit niets afdoet aan deze conclusies moet een aantal opmerkingen bij het rapport worden gemaakt.

De bepaling van de deelnamekosten van kunstbeoefening stuit op veel variabele factoren. Zo bestaan er grote verschillen in lesduur, groepsgrootte en looptijd van de cursussen. De duurdere activiteiten, zoals muzieklessen, lopen veelal 30 tot 38 weken, terwijl goedkopere activiteiten soms korte cursussen zijn van 10 tot 15 weken. Bij individuele muziek-

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008.

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

lessen is een lesduur van 30 minuten niet ongewoon, terwijl andere groepsgerichte activiteiten soms langer dan twee uur duren. In het rapport is er om pragmatische redenen en vanwege de vergelijkbaarheid voor gekozen om de tarieven van één cursus, ongeacht de duur, over twaalf maanden te herberekenen. Hierbij moet aangetekend worden dat veel cursussen niet een geheel jaar duren, maar slechts een half jaar of drie maanden.

De tarieven voor de verschillende cursussen en lessen zijn slechts een deel van de totale deelnamekosten. Niet meegenomen zijn de kosten voor materiaal, apparatuur, instrumenthuur of instrumentaanschaf. De werkelijke kosten liggen dus hoger.

Voor de betaalbaarheid van kunstbeoefening zijn ook de bestaande gemeentelijke tegemoetkomingen en kortingsregelingen voor minima van belang. Uit een korte inventarisatie blijkt echter dat deze per gemeente zeer uiteenlopen. Bijna alle gemeenten werken met kortingssystemen, zoals stadspassen of andere vormen van bijzondere bijstand. Soms zijn deze regelingen specifiek toegespitst op kinderen en soms niet. De gemiddelde tegemoetkomingen variëren van enkele tientjes tot honderden euro's per jaar. Een deel van de instellingen werkt – hiertoe gesubsidieerd door de gemeentemet inkomensafhankelijke tarieven. Als er kortingen worden verstrekt, variëren die tot vijftig procent van het cursusgeld.

Het rapport geeft dus niet de laatste waarheid over de kosten van de kunstbeoefening. Het geeft wel een goed beeld van de beschikbare middelen bij de voorbeeldhuishoudens.

De subsidiëring en dus ook de (financiële) toegankelijkheid van centra voor de kunsten en muziekscholen is een lokale aangelegenheid. Zoals hierboven al is gememoreerd zijn de lokale tariefstructuren complex en divers. Het is daardoor niet mogelijk om op landelijk niveau uitspraken te doen over de financiële toegankelijkheid van centra voor de kunsten en muziekscholen. Dit is iets dat alleen per gemeente en per instelling kan gebeuren. Het rapport dat het Nibud heeft opgesteld stelt gemeenten en instellingen in staat om de instrumenten die binnen de gemeente of instelling worden gehanteerd te toetsen op hun doeltreffendheid. Dit kan door de lokale tariefstructuur af te zetten tegen de beschikbare financiële middelen bij de verschillende voorbeeldhuishoudens.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de branchevereniging Kunstconnectie zullen het rapport onder de aandacht brengen van gemeenten en instellingen.

Het kabinet vindt het belangrijk om het aantal kinderen dat maatschappelijk niet meedoet om redenen van armoede te doen afnemen. Daartoe is in 2008 en 2009 jaarlijks 40 miljoen euro aan de algemene uitkering van het gemeentefonds toegevoegd. Het doel is om te bereiken dat meer kinderen uit arme gezinnen kunnen deelnemen aan sport, cultuur of andere activiteiten. Gemeenten die de maatschappelijke participatie van deze doelgroep willen verbeteren kunnen deze middelen naar eigen inzicht inzetten om dit doel te bereiken.

Het verheugt mij dat steeds meer gemeenten starten met zogenaamde Jeugdcultuurfondsen. Deze fondsen zijn een toevoeging aan het instrumentarium dat gemeenten hebben om de financiële toegankelijkheid van kunst- en cultuurbeoefening door kinderen en jongeren te bevorderen. De Jeugdcultuurfondsen worden gevuld door een mix van particuliere bijdragen en gemeentelijke bijdragen. Ik heb een projectsubsidie verleend aan het Jeugdcultuurfonds om een landelijke «paraplu» te ontwikkelen

voor alle lokale fondsen. Samen met het Fonds voor Cultuurparticipatie kan het Jeugdcultuurfonds een belangrijke bijdrage leveren aan het vergroten van de cultuurdeelname onder groepen die op dit moment nog langs de kant staan.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R. H. A. Plasterk